

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk (sprawozdawca)

SSA Janusz Kaspryszyn

w sprawie z powództwa Międzynarodowej Fundacji Praw Człowieka
i Ochrony Konsumentów im. [...] z siedzibą
w G. działającej na rzecz D. K.
przeciwko I. [...] Spółce Akcyjnej [...] z siedzibą w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 kwietnia 2016 r.,
zażalenia strony powodowej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 22 lipca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 lipca 2015 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację strony powodowej – Międzynarodowej Fundacji Praw Człowieka im. [...], wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 18 listopada 2014 r. Stało się tak dlatego, ponieważ strona powodowa – po zgłoszeniu apelacji – została wezwana do jej opłacenia i nie uiściła odpowiedniej opłaty w terminie. W dłuższym wywodzie prawnym, nawiązującym także do przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o

kosztach sądowych (Dz.U. z 1967, nr 24, poz. 110 ze zm.), Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że powodowa Fundacja, mająca status organizacji pozarządowej, nie jest de lege lata zwolniona od ponoszenia kosztów w sprawach cywilnych, w tym od opłaty od apelacji, gdy występuje z procesem na rzecz osób fizycznych. Nie obejmuje jej bowiem zwolnienie określone w art. 96 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm. – dalej – „ustawa z dnia 28 lipca 2005 r.”). Odpowiedniej podstawy nie tworzy także przepis art. 62 k.p.c. stwierdzający, że do organizacji pozarządowych, wytaczających powództwo na rzecz osób fizycznych, stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz oznaczonej osoby.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 22 lipca 2015 r. zostało uzupełnione przez dodanie do niego pkt 2 o zasądzeniu powódki na rzecz pozwanego ubezpieczyciela kosztów postępowania apelacyjnego (k.608 akt sprawy).

W zażaleniu powódki wskazano naruszenie art. 62 § 1 k.p.c. w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2005 r. Skarżąca domagała uchylenia zaskarżonego postanowienia i merytorycznego rozpoznania wniesionej apelacji bez konieczności ponoszenia opłaty od apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 62 § 1 k.p.c., do organizacji pozarządowych, wytaczających powództwo na rzecz osób fizycznych, stosuje się odpowiednio przepisy o prokuratorze wytaczającym powództwo na rzecz wyznaczonej osoby, z wyjątkiem art. 58 zdanie drugie k.p.c. De lege lata brak odpowiednika art. 27 ust. 4 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz.U. z 2002 r., nr 9, poz. 88 ze zm.). Przepis ten stanowił, że przepisy tej ustawy, dotyczące kosztów związanych z określonością prokuratora, odnoszą się również do kosztów związanych z działalnością organizacji społecznych wnoszących powództwo na rzecz obywateli lub wstępujących do postępowania wszczętego przez obywateli. W związku z tym pojawia się kwestia, czy de lege lata organizacja pozarządowa, wytaczająca powództwo na rzecz osoby fizycznej lub przystępująca do postępowania sądowego, może być zwolniona

od kosztów sądowych na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.dalej - „ustawa z dnia 28 lipca 2005 r.”) w zw. z art. 62 § 1 k.p.c. Problem, bowiem w tym, jak należałoby rozumieć analogię przewidzianą w art. 62 k.p.c.: czy tylko w zakresie ograniczonym do samych przepisów k.p.c., czy szerzej, a więc przy uwzględnieniu także postanowień ustawy z dnia 28 lipca 2005 r.

Należy stwierdzić, że nie przekonuje przyjęta przez Sąd Apelacyjny interpretacja węższego ujęcia analogii przewidzianej w art. 62 k.p.c. Zdaniem tego Sądu, treść tego przepisu należy interpretować w ten sposób, że odsyła on tylko do postanowień art. 55-60 k.p.c., regulujących procedurę i status organizacji pozarządowych w procesie, nie obejmuje natomiast materii ponoszenia kosztów sądowych. Za poprawne należy uznać stanowisko przyjęte w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 17 marca 2016 r., II CZ 3/16 (nie publ.), w którym stwierdzono, że organizacja pozarządowa, wytaczająca powództwo na rzecz osoby fizycznej lub biorąca udział w toczącym się postępowaniu dla ochrony prawa obywateli (art. 8 i art. 61 k.p.c.), jest zwolniona od kosztów sądowych, a podstawy takiego zwolnienia należy dopatrywać się w treści art. 96 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. w zw. z art. 62 § 1 k.p.c. i art. 8 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych. Skoro zgodnie z art. 62 k.p.c. do organizacji pozarządowych stosuje się odpowiednio przepisy o prokuraturze nie tylko zawarte w k.p.c., lecz także umieszczone w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. (art. 8 ust. 1 tej ustawy), to do organizacji pozarządowych będzie też miał na pewno zastosowanie per analogiam art. 96 ust. 1 pkt 6 ustawy (podobnie także – postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2016 r., II CZ 95/15, nie publ.).

Z przedstawionych względów, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie jako nieuzasadnione (art. 398¹⁶ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

aj jw